

Årsrapport 1995

FRA «ALGOT STORM».

Nordland Dukketeaterverksted

1 Innledning

Nordland Dukketeaterverksted (NDV) ble opprettet som et treårig forsøksprosjekt i 1991. I 1994 vedtok fylkestinget å gjøre NDV til en permanent teaterinstitusjon i Nordland Fylke. NDV er finansiert med støtte fra, i tillegg til Nordland fylke, Vestvågøy kommune og Staten v/ kulturdepartementet. 1995 var et spennende år for NDV. Vi har hatt organisatoriske endringer som følge av mer enn en fordobling av arbeidsstokken. Vi har produsert flere forestillinger enn noensinne tidligere, og eksperimentert en del med alternative uttrykksformer. Vi har også utbedret lokalene våre, og pusset opp en hybelavdeling som vi leier for å huse våre gjestende grupper.

2 Organisasjon/ målsetninger/virksomhet

2.1 Organisasjonen

NDV består av en fast stab på 5 fast ansatte; Daglig leder, produsent, administrasjonskonsulent og to teknikere på halv stilling hver. Dette er en økning på tre personer fra 1994 da det kun var ansatt daglig leder og administrasjonskonsulent. Å få teknikere, Jan Erik Skarby og Karin Pettersson, tilknyttet bedriften er et kvalitetsløft. Dette bidrar til økt kvalitet på forestillingene i form av profesjonell lys- (og også delvis lyd) setting. I tillegg til å arbeide med lys jobber teknikerne med en del praktiske ting på teatret. De har også ansvar for det fylkeskommunale lysutstyret, som de vedlikeholder og leier ut til de fylkeskommunale teaterinstruktørene.

Å få frigjort en stilling til produsent (Line Andreassen) var nødvendig for å ha et bra turnéopplegg. Dette bidrar til bedre markedsføring av våre forestillinger, samt at arrangørene ute blir kjent med NDV. Tidligere lå turnéleggingen innbakt i administrasjonskonsulentstillingen. Å gjøre dette om til to stillinger var helt nødvendig på grunn av den økte arbeidsmengden, og bidrar følgelig til en kvalitetsheving av arbeidet generelt.

Administrasjonskonsulenten, Ing Randi Johansen, har ansvar for budsjettering (i samarbeid med dgl. leder) og regnskapsføringen. I tillegg arbeider hun med arkiv, sentralbordtjeneste og andre forefallende administrative oppgaver. Hun er dessuten nestleder i institusjonen.

Daglig leder, Marit Pedersen Omland, har alt overordnet ansvar økonomisk, kunstnerisk og administrativt. Hun er den i organisasjonen som har kunstnerisk kompetanse.

I tillegg til våre fast ansatte har vi tilgang på en syer og en møbelsnekker til scenografiske oppgaver.

Når det gjelder lokaliteter holder vi til i et leid hus i Stamsund, Lofoten. Her har vi en liten forestillingssal, malerrom, syrom, snekkerverksted og kontorer. I tillegg til dette har vi tilgang på et større samfunnshus med scene.

2.2 Målsetninger 1995.

Målsetningene for 1995 var som følger:

- Produsere 8 forestillinger
- Arrangere 10 turnéer i Nordland.
- Vise 150 forestillinger i Nordland fylke.
- Vise forestilling i alle Nordlands 45 kommuner.
- Vise forestilling for totalt 10 000 personer.

Etter opptelling av viste forestillinger kan vi presentere følgende faktiske tall for spilleåret 1995.

- Antall produksjoner: 8
- Antall arrangerte turnéer: 10 - Antall viste forestillinger: 148 (herav 11 utenfor Nordland fylke)
- Antall kommuner det er vist forestilling i: 38
- Totalt antall publikum: ca. 9000 personer

Hvis vi fordeler kostnader knyttet til produksjoner på totalt antall tilskuere resulterer det i en kostnad pr. tilskuer på ca. kr. 555,-. ($5.000.000/9.000 = \text{kr. } 555,-$). Hvis vi også tar i betraktning at våre fri gruppe produksjoner i tillegg blir spilt 100 ganger med et gjennomsnittlig tilskuerantall på 70 personer blir regnestykket et annet. Da er vi oppe i 51.000 tilskuere (6 produksjoner blir 6 forestillinger x 70 tilskuer = 42.000 tilskuere + de 9.000 som vi har i Nordland). Kostnad pr. tilskuer blir da $5.000.000/51.000 = \text{kr. } 98,-$.

2.3 Virksomhet.

Vår virksomhet er todelt på den måten at vi er en institusjon både for dukketeatergruppene i Norge og publikum i Nordland. I tillegg til å utvikle dukketeater som kunstnerisk og kommunikativ teatergenre skal vi tilby publikum i Nordland variert og bra teater.

2.3.1 NDV og dukketeatermiljøet.

NDV er bygd opp som et prosjektteater, dvs. at vi ikke har noe fast ensemble. Vår virksomhet er basert på søknader fra frie grupper (og andre) som ønsker å samarbeide med oss. To ganger i året inviterer vi alle grupper til å søke oss om produksjon, og to ganger i året har vi møter Kunstnerisk Råd. Kunstnerisk Råd, som består av tre medlemmer, diskuterer alle innkomne søknader. Deretter avgjør daglig leder hvilke prosjekter vi vil jobbe videre med. I tillegg til slike såkalte fri gruppe produksjoner, produserer vi egne produksjoner, samt arrangerer en del kursvirksomhet.

2.3.2 NDV og publikum

Nordland er et langstrakt og tildels kronglete fylke. NDV jobber for å vise forestilling i samtlige kommuner, men har som det går fram ovenfor ikke lyktes helt. Vi er allikevel ganske fornøyd over å ha dekket et såpass stort område.

Alle kommuner får flere ganger i løpet av året tilbud om forestillinger. Prosedyrene er at det sendes tilbuds-brev til alle kulturkontor skoler og barnehager. Etter at dette er sendt ut tas det telefonisk kontakt, og turné blir lagt opp etter en hensiktsmessig reiseplan. Når det gjelder målgruppen til NDV er dette til en stor grad barn fra 5 år. Vi lager også teater for ungdom og voksne, men ikke i så stor utstrekning som vi lager barneteater.

Rutinene rundt om i fylket er ulik fra kommune til kommune. I enkelte kommuner er det kulturkontoret eller skolekontoret som tar seg av hele koordineringen av arrangementene, mens andre steder igjen overlates dette til den enkelte skole, barnehage (ev. annen gruppe). Arbeidet fra NDVs side avhenger av hvor mye arrangørene gjør. De fleste forestillinger vist i regi av oss er lukkede forestillinger, og krever derfor ikke så store forberedelser hva markedsføring angår. De forestillinger som er åpne er vi behjelpelig med pressemelding/pressekontakt, invitasjoner o.l.

3 Produksjoner 1995.

3.1 Fri gruppe produksjoner

3.1.1 «Hva fatter gjør med pose og sekk»

I februar startet den første produksjonen. En barneforestilling basert på H.C.Andersens eventyr «Hva fatter gjør er alltid det riktige». Gruppen som produserte forestillingen heter Pip & Co. og består av Camilla W. Riser og Paal Bakke. Regissør for forestillingen er Morten Grue fra Danmark. Pip & Co. lagde en sjarmerende barneforestilling med meget enkle midler. Et par gamle trestiger, noe lerret, og en sekk poteter er i store trekk scenografien i forestillingen. Camilla og Paal er dukkepillere, og delvis skuespillere i forestillingen. De har også en fortellerrolle i stykket. Etter premieren 4. mars reiste de ut på turné i Nordland, og forestillingen ble stort sett godt mottatt. Den ble vist for det meste som skoleforestilling.

3.1.2 «Himlen är blå»

Dette er et samarbeidsprosjekt mellom NDV, Västerbottensteatern i Skellefteå og teatermannen Bernt Høglund fra Borås, Sverige. Bernt er alene på scenen, og sammen med scenograf Christina Lundstrøm fra Västerbottensteatern har han også regissert forestillingen. Prøvene startet i mars i Skellefteå. Bernt og Christina var i Stamsund i to perioder à 4 dager, og arbeidet her bestod hovedsakelig av prøver. Dukkemaking og manusarbeid gjorde Bernt og Christina hjemme i Sverige. Verkstedene på Västerbottensteatern bygget scenografien etter Christinas tegninger. «Himlen är blå» er en minimalistisk barneforestilling som handler om en mann som oppdager barndommens glemte minner. Ved en tilfeldighet får han se igjen sitt kosedyr som han ikke har sett siden han var barn, og herfra får publikum være med på den ene barndomsopplevelsen etter den andre. Ved hjelp av en koffert som kan åpnes i alle mulige ender får vi se og høre de utroligste ting. Samarbeidet med Västerbottensteatern og Bernt Høglund har vært meget vellykket. Fordeling av kostnader førte til at det ble økonomisk gunstig. Forestillingen ble fremført på lettfattelig svensk, og kunne derfor vises både i Nordland og i Sverige. Hos oss ble den vist ca. 20 ganger, mens den er spilt hele 100 ganger i Sverige. Vi vil også i 1996 fortsette samarbeidet med Västerbottensteatern med at de kommer hit på et skuespiller seminar (som holdes av Bernt Høglund) rundt påsketider. Til dette seminaret har vi også invitert

FRA «HIMLEN ÄR BLÅ». (FOTO: ULF JOHANSSON.)

Nordland Teater, men de hadde dessverre ikke mulighet til å delta.

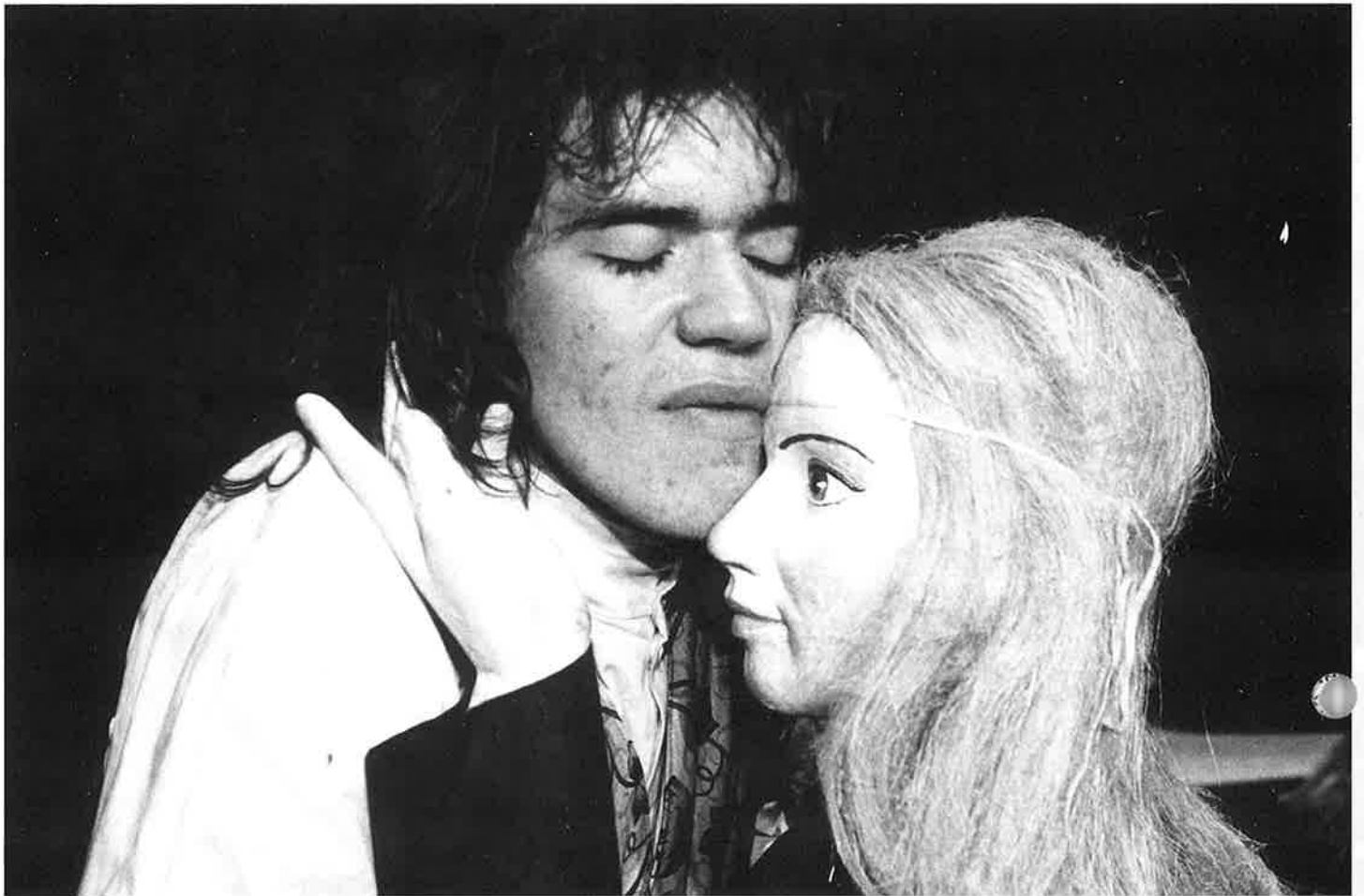
3.1.3 «Forbrytelse og straff»

Også dette er en ungdoms/voksenforestilling som er basert på Fjodor Dotojevskijs roman med samme navn. Dukkopteateret fra Tromsø representert ved Brit Steinsvik har arbeidet på dette prosjektet i hele tre år, og har selv dramatisert romanen. Forestillingen hadde premiere i Stamsund 7. oktober, og skal i januar 1996 turnere i Nordland fylke. «Forbrytelse og straff» fremføres av Gisle Hass i tillegg til Brit Steinsvik, regissør er Anette Grønneberg. Dukkene er stavdukker laget av tre, og scenografien er vakker og enkel. Stoff i ulike kvaliteter fra stativ i taket, samt en sykehusseng i metall.

3.1.4 «Rik og berømt»

Dette er det første samarbeidet mellom NDV og Lofoten Teater som er en profesjonell teatergruppe som også holder til i Stamsund. «Rik og berømt» er like mye en konsert som en teaterforestilling, der det tas utgangspunkt i den «lifestylepregede» ungdomskulturen, slik denne fremstår i moderne media som magasiner, TV, reklame og platebransje. Ut i fra dette har teateret skapt et voldsomt sceneshow der utrykkets kraft og en burlesk humor er prioritert fremfor moralske pekefinger og riktige intellektuelle holdninger. Regissør er Torbjørn Gabrielsen. Målgruppe er ungdom fra 7. klasse.

Thomas Lundquist fra teatret Svarta Katten i Stockholm er en av Skandinavias beste dukkemakere. Vi har tidligere engasjert han som dukkemaker til forestillingen «Lillekort», og mente han var rette mann for den-

FRA «RIK OG BERØMT». (FOTO: TRYM IVAR BERGSMO.)

ne jobben. Dukkene til «Rik og berømt» skulle være i full menneskestørrelse, de skulle ha avtagbare armer og ben, og være lette, men samtidig solide.

Dukkene ble produsert i Stamsund etter instruksjoner fra Lofoten Teater og NDV. 5 uker brukte Thomas på å få klar de 5 dukkene.

«Rik og berømt» hadde premiere 15. september, og reiste deretter ut på en 5 ukers lang turné for NDV. Det var også i begynnelsen av turnéen at oppstyret omkring forestillingen begynte. Lærere og elever gikk ut i media og kritiserte forestillingen sterkt, og dermed var snøballen begynt å rulle. Aviser og TV fattet interesse, og det ble flere intervju og reportasjer med tilskuere, skuespillere og regissør. Dette førte til et par avlysninger fra skoler som ble skeptiske, men ellers gikk turnéen som planlagt.

De tilbakemeldinger vi har fått etter dette har vært delte. En del syntes det er en meget bra forestilling, mens noen fant det for provoserende. Uansett er dette et samarbeid vi finner meget vellykket. Forestillingen er vi stolte av, og reaksjonene som kom tror vi på sikt vil gi positive ringvirkninger. NDV bidrar i dette prosjektet med dukkemaker, regihonorar og turnéstøtte/turnéopplegg.

3.1.5 «Den ville ongen»

«Den ville ongen» er en barneforestilling produsert av Dukkenikkerne fra Bodø. Regissør er Kenneth Dean fra Teater X i Oslo. Forestillingen hadde premiere i Stamsund 30. september, og var i november ute på Nordlandsturné. Forestillingen er basert på Barbro Lindgrens bok «Den vilde bebiresan» med illustrasjoner

FRA «DEN VILLE ONGEN».

av Eva Eriksson. Dukkenikkerne bruker en skuespiller i hovedrollen, som samtidig er dukkespiller. I tillegg medvirker to andre dukkespillere, som det meste av tiden er skjult for publikum. Dukkene som brukes er hanskedukker og stavdukker (de ligner kosedyr). Scenografien består av et kjøkken med en stor stol, som etterhvert blir til både hav og magen til en hval. «Den ville ongen» er en fartsfylt og sjarmerende barneforestilling som passer for barn ned til tre år. Forestillingen er blitt meget godt mottatt av publikum i Nordland. Vi har fått utelukkende positive tilbakemeldinger fra arrangører. På premieren måtte vi også kjøre ekstraforestilling på grunn av stor interesse.

FRA «FUNNET».

3.2 Egne produksjoner

3.2.1 «Funnet»

«Funnet» var NDVs største satsing i 1995. Forestillingen hadde premiere i juni. Etter det var den på en ukes turné i Russland, og i november var den på en to ukers turné i Nordland. I tillegg ble forestillingen vist på Hamar og i Oslo. Idéen til «Funnet» kom etter at vi fikk høre om et arkeologisk funn på Andøya i Nordland høsten 1994. Arkeologene fant graver fra merovingertid (år 600- 800) som inneholdt et barn, en mann og en kvinne. Barnet lå på noe som man kan tro er et leie av bark, med en sten til pute. Over barnet har noen, omsorgsfullt, lagt en stor hund.

Kvinnen var lagt på siden, hun hadde med seg ti perler i graven, en kniv og en liten hvit marmorsten. Mannen lå med ansiktet ned.

«Funnet» fremføres helt uten ord av to dukkespillere/dansere; Kathryn Bresee og Gisle Hass. I tillegg medvirker to musikere; Hans Urban Andersson (cello) og Johan Ponten (el-gitar). Scenografien er enkel med en plattning som skrår, slik at det er mulig å skjule ting bak scenen. Langs scenen henger svart stoff, og over scenen er det et stort silketeppe. «Funnet» har fått god motta-

kelse ute blant publikum. Tilbakemeldinger tyder på at publikum synes dette er en meget vakker forestilling, der bevegelser, musikk og lys «beveger» seg i takt med hverandre.

3.2.2 «Algot Storm»

«Algot Storm» er i likhet med «Den ville ongen» basert på en bok av Barbro Lindgren. Forestillingen fremføres av en person, Jerker Fahlstrøm, som spiller alle roller. I tillegg til å spille hovedpersonen, Algot Storm, spiller Jerker skredder og servitør. Han spiller også marken Harald Knut (som er den ene pekefingeren hans). «Algot Storm» handler om ensomhet og vennskap. På en tur i parken treffer Algot på marken Harald Knut, og de utvikler etter hvert et vennskap. Forestillingen er for alle fra 5 år. Scenografien består av en skjenk. I denne skjenken befinner det seg rekvisitter som etter hvert hentes fram av Algot. Under skjenken finnes det en matte, og dette utgjør Algots stue.

«Algot Storm» var NDVs bidrag på den internasjonale figurteaterfestivalen i Kristiansand 1995. I tillegg til å bli vist der for hele det norske dukketeatermiljøet, har forestillingen blitt vist ca. 25 ganger i Nordland. Publikum finner forestillingen morsom og sjarmerende.

3.3 Gjesteturné

3.3.1 «Vilmas Vrinsk»

Cirka Teater fra Trondheim var på gjesteturné i Nordland i September med sin forestilling «Vilmas Vrinsk». Forestillingen er for barn fra 4 år, og handler om «vaskedamen» Vilma og hennes vaskefiller. Vilma vasker på teatret, men har alltid hatt lyst til å opptre. En dag somler hun fêlt, og ut av vaskekoster og annet materiell kommer figurer og historier.

3.4 Annen produksjonsvirksomhet

3.4.1 «Ylva & Max»

«Ylva & Max» var et samarbeid mellom teaterinstruktørene Astrid Floor, Catarina Fors og Piotr Cholodzinsky, som er en del av det regionale teaterinstruktørnettverket i Nordland Fylke. Astrid og Catarina er dukkespillere, mens Pjotr hjalp til med manus. I tillegg til disse medvirket Vigdis Ludvigsen fra Dukkenikkerne i Bodø som regimedhjelper.

De produserte en enkel barneforestilling ved NDV som ble spilt rundt omkring i barnehager i Vesterålen og Ofoten.

4 *Kursvirksomhet*

Kursvirksomheten ved NDV er mangfoldig. Vi holder kurs både for profesjonelle og amatører innen skuespill/dukkespill, samt at vi holder kurs for barnehagelærere og andre som arbeider med barn.

I 1995 har vi blant annet hatt et kurs for PPD-tjenesten (pedagogisk psykologisk distriktjeneste) i Lofoten. PPD arbeider med prosjekt som går ut på å forebygge dysleksi hos barn før skrivegyktig alder. I leken med barna har det pedagogiske personalet brukt en enkel hanske dukke som et hjelpemiddel, den dukken er designet av en av våre tidligere medarbeidere. Vår medvirkning i kurset har for det meste bestått av enkelt dukkespill med hanskedukker for det pedagogiske personalet, og vi har også forsøkt å belyse de mulighetene som ligger i samspillet mellom dukke og barn.

Vi har også arrangert kurs for lærere og andre interesserte på Sortland. Kurset gikk over en helg, og kursleder var Bjørg Mykle. Kurset tok for seg hvordan man kan bruke dukker i pedagogisk sammenheng.

I desember startet vi opp med et kurs i maskespill, som i tillegg til de fire dagene i desember strekker seg over 10 dager i januar -96. Kursledere er Tom Berre (scenograf) og Kristen Grødem (instruktør). Kursdeltakere her er noen dukkespillere i tillegg til de regionale teaterinstruktørene i Nordland fylke. Kurset dreier seg mye om improvisasjon med masker, samt en del teori om bruk av masker i teater.

5 *Konklusjon/oppsummering*

Ut fra det som er sagt ovenfor kan vi konkludere med at 1995 var et begivenhetsrikt år for NDV. Vi har produsert varierte og spennende forestillinger. Vi har økt den faste staben med 3 personer, og utbedret lokalene våre.

5.1 Samarbeidet med gruppene/kunstnerne

Vi har nesten alltid noen på huset som jobber med prosjekter. I samarbeidet med disse gruppene møter vi stadig nye utfordringer, både administrativt og kunstnerisk. Vi ser en tydelig tendens at de som har vært her i arbeidsammenheng gjerne vil komme tilbake til oss. Mange vektlegger det gode arbeidsmiljøet og de gode arbeidsvilkårene, mens for andre igjen er det den særegne Lofot-sjarmen som blir hovedargumentet for å komme tilbake. Dessverre ser vi at mange av de norske dukketeatergruppene ikke søker seg til oss, men vi prøver stadig å tilpasse oss deres ønsker slik at NDV blir interessant for flest mulig. Å utvikle samarbeidet med gruppene m. f.eks å finne alternative samarbeidsformer er en prioritert oppgave i 1996. I den forbindelse har vi en løpende dialog med Norsk Dukketeaterforening som representerer mange i vår målgruppe.

5.2 Publikum

Alle lokale arrangører ute i fylket får for hver forestilling en forestillingsrapport som de skal fylle ut. Forestillingsrapportene gir publikum mulighet til å si sin mening om forestillingene og NDV. Dette er en viktig kontakt mellom NDV og arrangørene, og gir viktige signaler til oss om hva som menes og tenkes ute blant arrangørene.

5.3 Ringvirkninger lokalt

I løpet av 1995 har NDV bidratt med ca. 700 overnattingsdøgn i Stamsund. Vi har nesten til enhver tid folk arbeidende hos oss, som under denne perioden følgelig også spiser og sover i Stamsund. Dette gir lokale ringvirkninger i form av at vi benytter oss av overnattingsfasiliteter, lokale butikker og restauranter etc. i Stamsund og Vestvågøy.

Nordland Dukketeaterverksted

8340 Stamsund. Tlf. 76 08 97 93. Fax 76 08 97 96